

FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

Miljøvernnavdelingen

Det Kgl. Miljøverndepartement
Postboks 8013 Dep

0030 Oslo

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2010/1165 / RUS

Dato
02.06.2010

RAPPORT - KLIMAKUR 2010 - HØRINGSUTTALELSE FRA AUST-AGDER

Det har i Aust-Agder vært et samarbeide mellom KS, kommuner og fylkesmannen i arbeidet med klimaspørsmål de siste årene. Fylkesmannen ønsker å gi sine innspill på høringen av Klimakur 2010 og gir støtte til de vinklinger som har kommet fra andre parter i regionen.

Fylkesmannen i Aust-Agder har i brev av 5. februar 2010 til Miljøverndepartementet summert opp ”Det er nødvendig å vurdere om støtteordninger og organisering av arbeidet med klimatiltak bør desentraliseres og det bør vurderes en omorganisering av oppgavene til mer lokale institusjoner. Vår målsetting er at Agder skal bli best på klima og klimaplaner”. Miljøvernministeren gir i brev av 22. april et svar som sier at ”departementet vil også ha fokus på dette frem mot ny klimamelding høsten 2011. I den forbindelse vil vi vurdere både dine og andre innspill vi mottar i disse tider. Forslagene må vurderes opp mot den statlige planretningslinjen som er iverksatt og ut i fra hvilke miljøresultat som kan oppnås.”

Brevet til Miljøverndepartementet av 5. februar ga respons også hos ENOVA. Det gjorde at vi fikk besøk 7. april av en delegasjon bestående av adm.dir Nakstad og kommunikasjonsdir. Bjerkaker. Temaet om styrking av lokale, regionale aktiviteter omkring klimaarbeidet ble diskutert. Dette startet en positiv prosess som vi ønsker å følge videre opp. En av oppfølgingene har blitt at Arendal kommune, Aust-Agder fylkeskommune og Fylkesmannen i Aust-Agder har under arbeid et forslag om Klima -og energisenter Sør. Det har konseptskisse som skal formidle og gi råd om ENOVA og TRANSNOVAS programmer og støtteordninger, gi veiledning om aktuelle statlige og regionale støtteordninger og programmer, gi energi og klimaråd til innbyggere, næringsliv og det offentlige og samarbeide og koordinere innsatsen med andre regionale aktører. Dette vil bli tatt opp på Arendalskonferansen 8. juni hvor bl.a andre Gøran Persson, tidligere svensk statsminister skal delta på Klimalunnsj.

De punktene som fylkesmannen ellers vil fokusere med særlig relevans til regionen er:

Det er behov for et etterspill og oppfølging av de kommunale klimaplaner som er utarbeidet. Det er nødvendig at tiltak systematiseres og iverksettes og at både kommune, næringsliv, flest mulig samfunnsaktører og befolkningen blir engasjert. Det er behov for å styrke engasjementet og deltagelse i det videre klimaarbeidet gjennom lag og foreninger. Vi ser eksempler på at lokalmiljø

på eget initiativ tar opp klimaspørsmål og setter i gang aksjoner, men det er behov for å styrke dette arbeidet.

Regionalt har mye av klimaarbeidet gått på utarbeidelse av klimaplaner, fokusere på ”klimanøytralitet” i ulike utforminger og klimatiltak i enkeltforetak. Det er laget mange gode planer og intensjonene gjenspeiler seg i hvordan kommuner og bedrifter har arbeidet med godkjennelse som ”klimanøytrale”. Det er behov for å konkretisere klimaarbeidet videre, utenfor det som er det rent kommunale ansvarsfelt.

Areal- og transportplaner (ATP) er en fruktbar og viktig måte å jobbe med klimautfordringene på. Det har blitt utarbeidet i sentrale deler av fylket, særlig langs aksene Arendal- Grimstad. Dette helhetlige fokuset på klimaarbeidet er en viktig metode og et virkemiddel som bør forsterkes gjennom Klimakur 2020.

En sammenkobling av Vestfold- og Sørlandsbanen har et viktig klimafokus og er et virkemiddel i klimadebatten som setter klimafokuset på transport i regionen. Det er derfor veldig viktig at en effektiv og god løsning på jernbaneutbyggingen skjer innenfor rammene av klimatiltak for framtida. Når Klimakur 2020 vektlegger at transport har det høyeste anslaget for reduksjonspotensiale med ambisiøse alternativ for biodrivstoff, doble drivstoffpriser, doble bomtakster, halvere kollektivtakster og utbygging av intercitytog, kan i alle fall deler av dette realiseres i vår region.

Det er i Klimakur 2020 foreslått mange gode tiltak som tar alvoret i klimautfordringene. Ett av disse er de store utslippsreduksjonene som oppnås ved å øke forbruket av biodrivstoff. Det har hatt et betydelig fokus i regionen, både på tilgangen på biodrivstoff til forbruker og skogbrukets interesse for å komme inn i klimadiskusjonen. Men vi ser ikke at biodrivstoff har fått tilstrekkelig stor omsetning bl.a som følge av få leveringssteder.

Det drives i dag mye forskning og utvikling innen utvikling av såkalt andregenerasjons biodrivstoff som er basert på cellulose og ikke fett, sukker eller stivelse, som i dagens første generasjons teknologi. Annen generasjons biodrivstoff gir en langt bedre energibalanse og positive klimagassregnskap, fordi hele planten kan nyttes i produksjonen. Konkurransen med matproduksjon er dermed langt mindre (kornet kan gå til mat og halmen til biodrivstoff). Andre generasjons biodrivstoff kan også lages av trevirke, noe som kan gi muligheter også for norsk skogsektor.

Om lag 70% av biomassen som brukes til energiproduksjon i Europa går i dag til varmeproduksjon. Varmeproduksjon er den mest effektive anvendelsen av energien i biomassen og også hovedsatsingsområdet for bioenergi i Norge. I mange land er det imidlertid et overskudd på varme og på sikt må energibruken i transportsektoren bli fornybar. Biodrivstoff vil trolig være en del av løsningen, ikke minst for tungtransport, båt og fly hvor det er vanskelig å se fornybare alternativer til biodrivstoff. Tiltak og forskning som stimulerer til en overgang til andregenerasjons biodrivstoff vil være fornuftige.

Det var en fagsamling på KLIF tidligere i vår hvor en del klimatiltak ble presentert. Det ble da presentert eksempler på forvaltningstiltak som miljøforvaltningen tidligere har stilt seg skeptiske til. Ett eksempel var skogplanting i kystsonen som et klimatiltak. Når vi samtidig ser arbeidet med å bevare av lyngheier som et verdifullt kulturlandskap og arbeidet med å fjerne gamle skogplantingsfelter fra tidlig 1900-tallet, er dette eksempel hvor klimatiltak som må veies opp mot andre miljøprioriteringer.

Rapporten inneholder et helt kapittel om skogbruk, og tiltakene for økt binding i skog fortøner seg som både billige og ukontroversielle i forhold til andre aktuelle tiltak. Skogbruket trenger en faglig oppfriskning og ny innføring i skogplantingens plass i klimaregnskapet, planteforedling og skogskjøtsel.

Byggsektoren står for nesten 40 % av landets totale energi-, avfalls- og materialproduksjon . Tiltak i byggsektoren er veldig kostnadseffektive og de kan iverksettes ganske raskt. Nye byggemetoder og økte krav til isolering kan motvirke behovet for veksten i energiforbruket. Forskrift om bygging etter passivhusstandard bør innføres snarest mulig.

I materialsammenheng har bruk av tre mange fordeler. Tre er en fornybar ressurs, har liten negativ innvirkning på miljøet, har lavt energiforbruk og lave utslipp av klimagasser i tilvirkning og bruk i forhold til andre byggematerialer. Treprodukter kan bidra til å motvirke drivhuseffekten.

Arbeidet med fjernvarmenett er under arbeid i regionen, først og fremst i Arendal. Dette er en viktig del av arbeidet med kommunen som en ”klimanøytral kommune”.

Klimakur 2020 kunne gjerne ha fått større fokus enn det har fått. Vi mener at forståelsen av klimautfordringene og erkjennelsen av klimaproblemet må ha et forsterket fokus i meldingen som skal følges opp av denne utvalgsrapporten.

Fylkesmannen har ønsket å fokusere på følgende :

1. En organisering må være effektiv og virke motiverende for arbeidet med nødvendige klimatiltak.
2. Gi en lokal/regional forankring hvor energiargumentasjonene kobles sammen med de samfunns- og planperspektiv som forvaltningen er pålagt å føre.
3. Målene om klimanøytralitet i region og kommunene må følges opp med virkemidler som forsterker og muliggjør den nasjonale prioriteringen.

Aust-Agder fylkeskommune har på våren 2010, gjennom vedtak i fylkestinget, fokusert på at CO2-avgift med supplerende virkemidler, vil slå hardt ut for industrien på Agder (og virke mot sin hensikt globalt). Det er behov for mange tunge tiltak som må iverksettes raskt for at de skal virke før 2020. Videre sier de at med klimamelding våren 2011 må en forvente seg mye av statsbudsjettet for 2012. Og en teknologiutvikling på CCS (2,5) og 2.generasjon biodrivstoff er viktige forutsetninger. Da blir det en av forutsetningene at det skal kunne importeres biodrivstoff uten etiske problemer.

Mange tunge tiltak må iverksettes raskt for at de skal virke før 2020. Med klimamelding våren 2011 må en vente seg mye av statsbudsjettet for 2012.

Med hilsen

Jan Atle Knutsen
fylkesmiljøvern sjef

Rune Sævre
rådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift.